

PODNEBJE IN RASTLINSTVO

---

*SEVERNE AMERIKE
SREDNJE AMERIKE
JUŽNE AMERIKE*

2011/2012

SEVERNA AMERIKA

Podnebje

Večji del Severne Amerike ima zmerno toplo podnebje, južni deli subtropsko, Havaji tropsko in Aljaska arktično podnebje. Severozahodni deli imajo topla poletja, mrzle do zmerno mrzle zime ter padavine vse leto. Na jugovzhodu je subtropsko podnebje z vročimi poletji in milimi zimami, vendar se proti zahodu količina padavin naglo zmanjšuje. Značilen pojav so zimski vdori polarnega zraka daleč proti jugu. V Osrednjem nižavju je na severu zmerno toplo podnebje z vročimi poletji in mrzlimi zimami ter 800-900 mm padavin. Proti jugu postajajo zime vse milejše in količina padavin naraste ob Mehiškem zalivu. Značilen pojav so siloviti zračni vrtinci - tornadi, večinoma od aprila do junija.

Proti zahodu se količina padavin postopoma zmanjšuje. Ob vznožju Skalnega gorovja, tako da zahodno od 100. poldnevnikarja ni več možno poljedelstvo brez umetnega namakanja. Na Velikih planjavah je stepsko podnebje s toplimi poletji in mrzlimi, zelo suhimi zimami, planote in kotline v Skalnem gorovju pa imajo subtropsko puščavsko podnebje z mrzlimi zimami v višjih legah ter manj kot 250 mm padavin.

Severozahodni deli imajo vlažno oceansko podnebje s hladnimi in vlažnimi zimami, zmerno toplimi poletji ter obilnimi padavinami. Kalifornija ima sredozemskemu podobno podnebje s suhimi in vročimi poletji ter milimi in deževnimi zimami z manj kot 250 mm padavin v notranjosti in do 2000 mm v obalnih gorah.

Rastje

Najrodovitnejša so prerijska tla na Velikih planjavah, na puhlici v Osrednjem nižavju ter obrečna tla na mlajših rečnih nanosih v dolinah. V severozahodnih delih so izprana in manj rodovitna gozdna tla, na jugovzhodu kislja peščena tla. V polpuščavah in puščavah na jugozahodu prevladujejo kostanjeva puščavska tla in kserosoli, na Havajskih otokih vulkanska tla in na Aljaski tla na permafrostu.

V Apalačih in na severovzhodu prevladujejo listopadni gozdovi (hrasti), na peščenih naplavinah v obalni ravnini borovi gozdovi, na vlažnem severozahodu iglasti gozdovi (smreka, jelka). V Osrednjem nižavju je bilo naravno rastje stepa, na Velikih planjavah suha stepa, ki ob vznožju Skalnega gorovja že prehaja v polpuščavo. V Skalnem gorovju prevladujejo iglasti gozdovi (smreka, srebrna jelka, ameriški macesen), zlasti v severnih delih, medtem ko v južnih delih uspevajo le nad 2400 m. Zgornja gozdna meja leži v n. v. 3400-3700 m. V kotlinah prevladuje suha stepa, v južnih delih polpuščava in puščava. Za nižje hribovite dele Kalifornije je značilno zimzeleno grmičje. Na Aljaski so na južnih obalah iglasti gozdovi (do 600 m n. v.), v notranjosti je redki gozd (jelka, breza), proti severu prehaja v tundro.

Ob obali Mehškega zaliva je bujno subtropsko rastje z obsežnimi močvirskimi gozdovi

(močvirska cipresa) in mangrovami ob nizkih obalah. Gozdovi pokrivajo 32 % površine.

SREDNJA AMERIKA

Podnebje in rastje

Na to podnebje močno vpliva morje. Zaradi morja podnebje ni le toplo temveč tudi vlažno. Pasatni vetrovi, ki pihajo od severozahoda in se točno nad karibskim morjem navlažijo, prinesejo vzhodnim stranem in severovzhodnim obalam otokov stalne padavine, zato na tam uspeva tropsko rastlinstvo. Podnebje, naravno rastlinstvo in kulturne rastline se z višino tako spreminjajo, da se z njimi spreminja pokrajinska slika, iz nižine v gore se vrstijo za vso tropsko Ameriko značilni in izraziti podnebno - rastlinski višinski pasovi.

JUŽNA AMERIKA

Podnebje in rastje

Je zelo raznolika. Visoke temperature z majhnimi razlikami, zenitne padavine in vlažni pasatni vetrovi z Atlantika omogočajo bujno tropsko vegetacijo in vodnate reke. Bujni gozdovi rastejo zato, ker vetrovi z zahoda prinašajo na jugozahodno obalo precejšnje količine padavin.

Srednji del zahodne obale pa obliva Humboldtov morski tok, ki prinaša pokrajinam hladnejše suho podnebje. V morju je veliko rib.

V amazonskem nižavju je vse leto vlažno ekvatorialno podnebje.

Nebo je oblačno, veliko padavin, temperature so visoke.

**Savansko podnebje je na območju sever: Llanos, na jugu: svet
Brazilskega višavja. Za te kraje je značilen vedno redkejši,
svetlejši gozd, ki prehaja v savano.**

**Območje južnoameriškega subtropskega podnebja ima zmerne
padavine, najmočnejše poleti, nekaj tudi pozimi. Poletja vroča,
zime mile. Območje je ugodno za poljedelstvo in živinorejo.**

**Južno od subtropskega podnebja se začinja zmernotoplo. Zime so
mrzle, poletja vroča, dežja je malo. Je območje travnate stepe na
vzhodu v bližini morja, dokaj bujna. Prst je rodovitna zelo
rodovitna.**

**Najbolj suha območja so na severu Čila, kjer je puščava Atakama.
Na jugu suhi pas preide v sredozemsko podnebje. Tam so poletja
suha in vroča, zime mile in deževne. V južnem Čilu je vlažno
oceansko podnebje z veliko padavinami, zime mile, poletja pa
hladna.**

**Za Ande so značilni višinski pasovi. Pokriti z večnim snegom in
ledom. Temperaturna nihanja se večajo proti jugu.**

Tropski deževni gozd delimo na pet 'nadstropij':

- **DREVESNE KROŠNJE: (40m) segajo nad gosto listnato streho**
- **LISTNATA STREHA (30m) drevesa ustvarjajo streho nad gozdom, ki je tako gosta, da sončni žarki le redko pridejo do nižjih plasti**
  - **SREDNJA PLAST (20m) manjša drevesa s koničasto oblikovanimi krošnjami**
- **GRNOVNA PLAST (20m) mlada drevesa, ki so podrast med debli velikih dreves**
  - **PRITALNA PLAST rastline, prilagojene na senco.**

Viri:

- http://sl.wikipedia.org/wiki/Severna_Amerika
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Zdru%C5%BEene_dr%C5%BEave_Amerike